HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אלמא אחות אשתו בין מן האב בין מן האם אסורות מנלן יליף מאחותו מה אחותו בין מן האב בין מן האם אף כאן בין מן האב בין מן האם ולילף מדודתו מה דודתו מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם מסתברא מאחותו הוה ליה למילף שכן קרובי עצמו מקרובי עצמו אדרבה מדודתו הוה ליה למילף שכן דבר על ידי קדושין מדבר שעל ידי קדושין אלא מאשת אח ילפינן דשכן דבר על ידי קדושין וקרובי עצמו ואשת אח גופה מנ"ל דתניא [1]ערות אשת אחיך לא תגלה [2]בין מן האב בין מן האם אתה אומר בין מן האב בין מן האם או אינו אלא מן האב ולא מן האם ודין הוא חייב כאן וחייב באחותו מה אחותו בין מן האב בין מן האם אף כאן בין מן האב בין מן האם או כלך לדרך זו חייב כאן וחייב בדודתו מה דודתו מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם נראה למי דומה דנין קרובי עצמו מקרובי עצמו ואל תוכיח דודתו שקרובי האב או כלך לדרך זו דנין דבר שעל ידי קדושין מדבר שעל ידי קדושין ואל תוכיח אחותו שאיסור הבא מאליו ת"ל [1]ערות אחיך היא בין מן האב בין מן האם ואימא אידי ואידי באשת אח מן האב חדא דיש לה בנים בחיי בעלה וחדא דאין לה בנים בחיי בעלה אין לה בנים בחיי בעלה מדרב הונא נפקא ואימא אידי ואידי באשת אח מן האב חדא דיש לה בנים בחיי בעלה וחדא דיש לה בנים לאחר מיתת בעלה יש לה בנים לאחר מיתת בעלה לא צריכא קרא מדאמר רחמנא שאין לה בנים מותרת הא יש לה בנים אסורה ודלמא אין לה בנים אסורה לעלמא ושריא ליבם יש לה בנים שריא לעלמא ושריא ליבם אי נמי אין לה בנים מצוה יש לה בנים רשות אי נמי אין לה בנים אין יש לה בנים לא [6]ולאו הבא מכלל עשה עשה כתב קרא אחרינא [2]ערות אחיו גלה ואימא אשת אח מן האם כאשת אח מן האב מה אשת אח מן האב לאחר מיתת בעלה שריא אף אשת אח מן האם לאחר מיתת בעלה שריא אמר קרא [1]היא [3]בהווייתה תהא אחותו דכתב בה כרת למה לי לכדרבי יוחנן דאמר ר' יוחנן שאם [3]עשאן כולם בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת ולרבי יצחק דאמר כל חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצתה כרת באחותו לדונו בכרת ולא במלקות לחלק מנלן נפקא ליה [3]מואל אשה בנדת טומאתה לחייב על כל אשה ואשה דודתו דכתב בה רחמנא ערירים יהיו ל"ל לכדרבה דרבה רמי כתיב [2]ערירים יהיו וכתיב [4]ערירים ימותו הא כיצד יש לו בנים קוברן אין לו בנים הולך ערירי ואיצטריך למכתב ערירים יהיו ואיצטריך למכתב ערירים ימותו דאי כתב רחמנא ערירים יהיו ה"א עד חטאיה אבל מחטאיה ואילך לא כתב רחמנא ערירים ימותו ואי כתב רחמנא ערירים ימותו ה"א מחטאיה ואילך אבל מעיקרא לא צריכא: [7]העראה דחייבי לאוין מנלן מדגלי רחמנא [5]שכבת זרע גבי שפחה חרופה מכלל דחייבי לאוין בהעראה אדרבה מדגלי רחמנא העראה בחייבי כריתות מכלל דחייבי לאוין בגמר ביאה אמר רב אשי אם כן לשתוק קרא משפחה חרופה העראה [8]דחייבי לאוין דכהונה מנלן אתיא [6]קיחה [7]דחייבי עשה מנלן אתיא **מאשת** אח ילפינן. ואפילו למאי דפריסית לעיל דאחות אשה לא חשיב חומרא מה שבידו לרבות מ"מ ליכא למיפרך מה לאשת אח שכן בידו לרבות דהכא לא יליף אלא דשייך אחות מן האם באחות אשה כמו באשת אח: **דיש** לה **בנים לאחר מיתת בעלה.** תימה הכא מנרכינן קרא לאסור לאחר מיתה וכן בפ' ד' מיתות (סנהדרין נג. נד.) גבי אשת אב וכלתו ופ"ק דקדושין (דף יג: וש"ס) קבעי אשת איש מנלן דשריא לאחר מיתת בעלה וי"ל דבכל הני צריך קרא לאסור דלא יליף מאשת איש דשריא לאחר מיתה כדיליף התם וקשה דבהאשה רבה (לקמן דף לד: וש"ס) קאמר גבי חמותו לאחר [3] מיתה דממעטו לה רבי עקיבא מדכתיב ישרפו אותו ואתהן ואת שתיהן כלומר ששתיהן קיימות נהי דמעטיה קרא משרפה מאיסורא מי מיעטיה משמע דאי לאו קרא היתה בשרפה וי"ל דבכולהו צריך קרא לאסור ולהתיר דלא יליפו מהדדי: **בהווייתה תהא.** ומכל מקום איצטריך לעיל (דף יח:) למילף אחות [6] מבני יעקב דלא נימא דבעינן דמיחדי באבא ובאימא משום דכתיב יחדו: [7] **דכתב** רחמנא גבי דודתו למה לי. אפילו למאי דמפרש [1](בה) דאין ערירי בכל חייבי כריתות אלא היכא דמפרש קרא בהדיא אתי שפיר דפריסית בריש מכילתין (דף ג. ד"ה אשם):

לישתוק קרא משפחה חרופה. וא"ת השתא דחייבי לאוין בהעראה אם כן לישתוק קרא בחייבי כריתות ותירץ ר"ר משה כהן דאי לאו קרא בחייבי כריתות הוה אמינא מדגלי רחמנא בשפחה מכלל דחייבי כריתות בהעראה אבל חייבי לאוין בגמר ביאה דילפינן משפחה חרופה אבל השתא דכתיב הערראה בחייבי כריתות אי כל חייבי לאוין בגמר ביאה א"כ לישתוק קרא משפחה חרופה א) אתיא

[1] [2] [3] [4] [5] [6] [7] [8] עדרי שמותר בה [כריתות יח.] כדכתיב (שמות כא) אם אדוניו יתן לו אשה: **לשתוק קרא.** דלא נגלי שכבת זרע בשפחה חרופה ואנא אמינא (א) כשאר חייבי לאוין בגמר ביאה: **דכהונה מנלן.** דמשפחה לא גמרינן אלא לאו השוה בכל דומיא דשפחה חרופה: **קיחה קיחה.** כתיב גבי חייבי כריתות (ויקרא כ) איש אשר יקח את אחותו וכתיב בחייבי לאוין דכהונה לא יקחו (שם כא). **דחייבי עשה.** כגון מנרי ואדומי עד דור שלישי מנלן דאסירא הערראה דידהו בישראל וקאי בעשה כדכתיב דור שלישי יבא (דברים כג) ולא שני ולאו הבא מכלל עשה עשה: ביאה

אלמא אחות אשה בין מן האב בין מן האם. דהא שלישית אחותה של שניה מאמה היא וטעמא דשניה לאו אשתו היא משום הכי מותר בשלישית הא אם הוו קידושי שניה קידושין הוה אסור באחות אשה קרובי עצמו חשיב לה שמחמת עצמו נאסרה עליו ולא מחמת אביו ולאפוקי דודתו דקרובת אביו היא: ה"ג הכא **ס"ל ערות אחיך היא: בחיי בעלה.** אם גירשה: **מדרב הונא.** דכתיב[1] אשת אחיו נדה היא כדלעיל (דף נד:): **ולאו הבא מכלל עשה עשה.** יבמה יבא עליה[2] אבל כרת ליכא: הכי גרסינן **כתיב קרא אחרינא ערות אחיו גלה: אף אשת אח מן האם לאחר מיתת בעלה.** בלא בנים שריא. ומ"ת הא ילפינן (לעיל דף יח:) אחות אחות מבני יעקב איכא למימר אחיה מן האב מצוה מן האם רשות: **ערות אחיך היא.** ומהאי קרא מרבינן אשת אח מן האם: **אחותו דכתב בה כרת למה לי.** כיון דדרשת הערראה וקראי יתירי דכולהו כרת לאחותו מאי תדרוש ביה הא כבר נכתב בכל העריות ונכרתו הנפשות העושות[3]: **חייב על כל אחת ואחת.** ואי לא כתב אלא חד כרת אכולהו הוי אמינא היכא דעבדינהו לכולהו בהעלם אחד לא מחייב אלא חדא השתא הוי דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על הכלל כולו דמה כרת אכולהו אחד לא אמינא דיכא דעבדינהו לכולהו בהעלם אחד לא מחייב אלא חדא השתא הוי דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על הכלל כולו אי נמי אחותו מיוחדת שהיא עליה ומחייבין עליה בפני עצמה, אף כל שהיא עליה מחייבין עליה בפני עצמה (מכות יד.). **לדונו בכרת ולא במלקות.** והיה מלמד על הכלל כולו, דלית ליה חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן בפרק ואלו הן הלוקין (כריתות ב:). **מואל אשה.** הוה ליה למכתב ולגרה לא תקיב (שם).

כא א מיי' פ"ב מהל' איסורי ביאה הל' ט סמג לאוין קמ טוש"ע אה"ע סימן טו סעי' כו: **כב** ב שם סעיף כב: **כג** ג מיי' פ"ל מהלכות יבום ה"ל טוש"ע שם סי' קנז סעי' ל: **כד** ד ה ו מיי' פ"ל מהלכות איסורי ביאה הלכה י:

תורה אור השלם

1. עֶרְוַת אִשְׁת אָחִיךָ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוַת אָחִיךָ הוּא:
ויקרא יח טז
2. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשְׁת אָחִיו נִדָּה הוּא עֶרְוַת אָחִיו גִּלָּה עֲרִירִים יִהְיוּ:
ויקרא כ כא
3. וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ:
ויקרא יח יט
4. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת דֹּדָתוֹ עֶרְוַת דֹּדוֹ גִּלָּה חֲטָאָם יִשְׂאוּ עֲרִירִים יָמוּתוּ:
ויקרא כ כ
5. וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה שִׁכְבַת זָרַע וְהוּא שִׁפְחָה נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ וְהָפְדֵה לֹא נִפְדֶּתָה אוֹ חָפְשָׁה לֹא נִתַּן לָהּ בִּקֹּרֶת תִּהְיֶה לֹא יוּמָתוּ כִּי לֹא חָפְשָׁה:
ויקרא יט כ
6. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֶרְוָתָהּ וְהִיא תִרְאֶה אֶת עֶרְוָתוֹ חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם עֶרְוַת אֲחֹתוֹ גִּלָּה עֲוֹנוֹ יִשָּׂא:
ויקרא כ יז
7. אִשָּׁה זֹנָה וַחֲלֻלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ כִּי קָדֹשׁ הוּא לֵאלֹהָיו:
ויקרא כא ז

גליון הש"ם

רש"י ד"ה לברת ניתנה וכו' **דלא** הו"ל לעונשו כרת **אא"כ** הזהיר עליה. עיין מכות דף יג ע"ב:

הגהות הב"ח

(**א**) רש"י ד"ה לשתוק וכו' בשאר מייבי לאוין נמי לא מיחייב בהעראה אלא בגמר ביאה: (**ב**) תוס' ד"ה דיש וכו' לאחר מיתת אשתו דממעטו לה ר"ע: (**ג**) ד"ה בהוייתה וכו' למילף אחות אחוה מבני: (**ד**) ד"ה דכתב כך צריך להתחיל דודתו דכתב רחמנא גבי ערירים למה לי אפי' למאן דמפרש כל"ל:

תוספות ישנים

ובחמשים: מדגלי רחמנא שכבת זרע בשפחה חרופה מכלל דחייבי לאוין בהעראה. וא"ת אדרבה מינה דמה שפחה חרופה בגמר ביאה אף חייבי לאוין וכו' וא"ל ג"כ לשתוק קרא משפחה חרופה דהא עדיין לא מפקינן מדעתין הך קושיא עד לקמן. וי"ל דהא מסיק אדעתיה שפיר דאם אינא דחייבי לאוין בגמר ביאה לשתוק משפחה חרופה דשפחה חרופה נמי חייבי לאוין היא דכתיב לא יהיה קדש אבל לקמן גבי חייבי כריתות לא הוה מפקינן מדעתין לומר ישתוק קרא משפחה חרופה כיון דלא ידעינן ליה רק מדיוקא מדגלי רחמנא בחייבי כריתות מכלל דחייבי לאוין בגמר ביאה. עוי"ל דאין להקשות הכא גילף מינייה דהא דאי מינה בעי' למילף דהכי פירושא מדגלי רחמנא בשפחה חרופה ש"ז גבי חיוב האשם מכלל דחייב הלאו הוי קודם גמר ביאה וא"כ חייבי לאוין הוו בהעראה: **א)** ולפי' זה קשה אם שפרשתי דשמעינן מש"ז דכתיב גבי אשם דחייב הלאו הוי משעת העראה וא"כ אפילו אי לא כתיב הערראה בחייבי כריתות ידעינן דחייבי לאוין בהעראה ומצינן למכך כתירון אחר שתרצתי:

מוסף רש"י

שאם עשאן כולם בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת. לפי שכלל כל העריות בכרת אחת, הייתי אומר אם עשאן כולם בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת, לכך יצאה כרת באחותו לחלק, דהוי דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על עצמו שמתחייב עליה לעצמה אם עשאה עם חבריותיה, ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, מה אחותו מיוחדת שהיא עליה ומחייבין עליה בפני עצמה, אף כל שהיא עליה מחייבין עליה בפני עצמה (מכות יד.). **לדונו בכרת ולא במלקות.** והיה מלמד על הכלל כולו, דלית ליה חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן בפרק ואלו הן הלוקין (כריתות ב:). **מואל אשה.** הוה ליה למכתב ולגרה לא תקיב (שם).